

I. Czytanie ze zrozumieniem

„Pan Tadeusz” na ekranie

Znakomity film, premiera odbyła się w 1999 roku, na podstawie *Pana Tadeusza* zrealizował Andrzej Wajda. Nie jest to proste przeniesienie na ekran po kolei XII ksiąg poematu, lecz dzieło nakręcone na podstawie oryginalnego scenariusza napisanego przez Piotra Weresińskiego, w którym nie została zachowana Mickiewiczowska chronologia (np. na początku mamy *Epilog*; na końcu zaś *Inwokację*). Z pewnością dokonanie filmowej adaptacji było bardzo trudne - urok dzieła zasada się przecież na jego języku, słowie. Wajda rozwiązał te problemy zaskakująco udanie, w jego filmie nie rażą dialogi toczone wierszem, trzynastozgłoskowcem, udało się stworzyć dobre, filmowe odpowiedniki słownych opisów (np. przyrody), zachować poetycką urodę dzieła. W dużej mierze jest to zasługa zdjęć Pawła Edelmana i muzyki Wojciecha Kilara. Tadeusz i Zosia nie są centralnymi postaciami tego filmu, pozostają w cieniu wielkich kreacji aktorskich Bogusława Lindy (ksiądz Robak) czy Daniela Olbrychskiego (Gerwazy). Dzieło Wajdy jest przede wszystkim nieco złośliwym obrazem naszej narodowej natury. Niektórym postaciom zostały przypisane cechy wręcz groteskowe, śmieszne - tak dzieje się w przypadku choćby Sędziego (wielka rola Andrzeja Seweryna), postaci w filmie jakby wręcz przeniesionej z komedii Fredry. O świecie Soplicowa reżyser opowiedział z pewnym sentymentem (ale z całą pewnością ten obraz *nie krzepi serc*), przemieszał zło i dobro, mądrość i głupotę, piękno i okrucieństwo (fizjonomie, twarze niektórych bohaterów szlacheckich są odrażające, np. Macieja granego przez Jerzego Bińczyckiego), Czesław Miłosz napisał kiedyś, że *Pan Tadeusz* to poemat metafizyczny mówiący o równowadze, porządku świata, w którym Soplicowo *jest ogrodem Pana Boga*. Wajda nie uczynił z tego ogrodu sielankowej, arkadyjskiej krainy, raczej mocno zbliżył go do rzeczywistości początku dziewiętnastego wieku.

J. Poznański, S. Tarkowski, *Słownik lektur dla klas I-III gimnazjum*. Skrypt, Warszawa 2000, s. 153-154.

1. Przedstawiony tekst to:

- A. recenzja B. felieton C. reportaż D. artykuł prasowy

2. Adaptacja Mickiewiczowskiego dzieła nie była zabiegiem łatwym, ponieważ:

- A. aktorzy nie potrafili dokładnie odzwierciedlić charakterów granych postaci
 B. tekst epepei nie sprostał wymogom filmu
 C. film operuje innymi środkami wyrazu niż literatura
 D. przesłanie „Pana Tadeusza” nie odpowiadało filmowej koncepcji

3. Mickiewiczowskie opisy przyrody zostały przez twórców filmu:

- A. pominięte B. zastąpione zdjęciami
 C. wzbogacone metaforami D. przekazane w wersji oryginalnej

4. Wady narodowe Polaków są w filmie:

- A. stonowane B. ośmieszzone C. zgodne z wersją oryginalną D. zatuszowane

5. Film Andrzeja Wajdy *nie krzepi serc*, gdyż:

- A. reżyser znacznie odszedł od literackiego pierwowzoru
 B. twórcom filmu nie udało się przekazać idei patriotyzmu
 C. reżyser ukazał ludzkie zło, głupotę i okrucieństwo
 D. obecne czasy nie wymagają takiego przesłania

6. Film A. Wajdy ukazał rzeczywistość XIX wieku i:

- A. zniekształcił ją w karykaturalny sposób B. nasycił ją sentymentem i nadzieją
 C. zdecydowanie ją wyidealizował D. nie zafałszował jej

II. Nauka o języku

7. W zdaniu: *Ani dzisiaj, ani wczoraj nie było u nas żadnych gości.* - jest zawarty podmiot:

- A. gramatyczny B. logiczny C. szeregowy D. domyślny

8. W zdaniu: *Tego dnia nikt nie spodziewał się nadzwyczajnego spotkania z przyjaciółmi.* - podmiot jest wyrażony:

- A. rzeczownikiem w M. B. zaimkiem C. wyrażeniem przyimkowym D. rzeczownikiem w D.

9. Zdaniem bezpodmiotowym jest wypowiedzenie:

- A. Długo czekali na pociąg. B. Nie chcieli pracować.
 C. Dobrze jest wygrzewać się na słońcu. D. Tylko najlepsi przejdą do finału.

10. Przydawki nie można wyrazić:

- A. rzeczownikiem B. wyrażeniem przyimkowym C. zaimkiem D. przysłówkiem

11. W zdaniu: *Narysuj mi dom z ogrodem.* - nie ma:

- A. podmiotu B. przydawki C. dopełnienia D. okolicznika

12. W zdaniu: *Ten mały chłopiec namalował to samodzielnie.* - dopełnieniem jest:

- A. ten B. mały C. to D. samodzielnie

13. Orzeczenie imienne zawiera zdanie:

- A. Lubię czytać. B. On był zmęczony. C. Został tam dłużej. D. Zajął się sportem.

14. Okolicznik przyzwolenia jest zawarty w zdaniu:

- A. Przyjdź zaraz. B. Przyjdź tutaj. C. Przyjdź mimo zakazu. D. Przyjdź do ogrodu.

15. Opozycji głosek dźwięcznych do bezdźwięcznych nie stanowi para:

- A. z - s B. ż - sz C. dz - c D. dż - dz

16. Improwizacja polega na:

- A. tworzeniu czegoś bez przygotowania B. pisaniu wierszy na zamówienie
 C. recytacji wierszy z pamięci D. rozwijaniu własnych zainteresowań

17. Gdy *stroimy się w cudze piórka*, to znaczy, że:

- A. wkładamy kapelusze ze strusimi piórami B. wkładamy fantazyjny strój
 C. dokonujemy plagiatu książki D. udajemy kogoś innego

18. Błędnie jest zapisana nazwa geograficzna:

- A. Jezioro Bodeńskie B. Jezioro Śniardwy C. morze Adriatyk D. góry Sudety

III. Literatura

19. W opowiadaniu J. Iwaszkiewicza pt. „Ikar” narrator nawiązuje do obrazu:

- A. Petera Bruegel'a B. Jana Matejki C. Marca Chagalla D. Rembrandta

20. Centralną postacią obrazu pt. „Upadek Ikarą” jest:

- A. Ikar B. Dzeus C. Dedal D. rolnik

21. Michaś i Ikar są podobni do siebie, ponieważ obydwaj marzą o:

- A. skrzydłach B. powrocie do ojczyzny
 C. ucieczce od rzeczywistości D. wolności

22. Zdarzenie przedstawione w opowiadaniu pt. „Ikar” rozgrywa się w:

- A. starożytności B. nieokreślonym czasie
 C. czasie II wojny światowej D. czasach współczesnych

23. Utwór pt. „Ikar” ma narratora:

- A. wszechwiedzącego B. pierwszoosobowego
 C. trzecioosobowego D. zdystansowanego wobec zdarzeń

24. Utworem epickim jest:

- A. „W pustyni i w puszczy” Sienkiewicza B. „Świętoszek” Moliera
 C. „Romeo i Julia” Szekspira D. „Strofy o późnym lecie” Tuwima

25. Gatunkiem epickim jest:

- A. komedia B. nowela C. sonet D. fraszka

26. Elementem świata przedstawionego nie jest:

- A. narrator B. czas C. przestrzeń D. autor

27. Epos homerycki cechuje:

- A. subiektywność narracji B. baśniowość utworu
 C. inwokacja jako zapowiedź wydarzeń D. potoczność stylu

28. Akcja „Iliady” toczy się w:

- A. Atenach B. Troi C. Mykenach D. Rzymie

29. Słowa: „ty zawsze jesteś ze mną, a wszystko moje twoim jest. On zaś był umarły, a znowu ożył; zaginął, a odnalazł się” pochodzą z biblijnej przypowieści o:

- A. miłosiernym Samarytaninie B. zaginionej owcy
 C. robotnikach w winnicy D. synu marnotrawnym

30. W biblijnej *Księdze Rodzaju* czytamy o:

- A. początku świata i stworzeniu człowieka B. zawarciu przymierza z Bogiem
 C. końcu świata i Sądzie Ostatecznym D. Mojżeszu i wędrowce narodu żydowskiego